

„Monede chinezești – o istorie de 3.000 de ani” și „Beautiful China”.
O abordare inedită a culturii chineze
la Muzeul de Etnografie Universală „Franz Binder”

Raluca BUȘIE*

The article is a presentation of an important event – the exhibition „Chinese coins - a 3.000 years history” and „Beautiful China”- which took place during February till May 2016 organized by the „Franz Binder” World Ethnographic Museum, department of the „ASTRA” National Museum Complex from Sibiu, in collaboration with The Embassy of the People's Republic of China and Confucius Institute.

The exhibition gathers about 51 panels which present the historical evolution of coins from the ancient times till the modern on various aspects: social, political and aesthetically. „Beautiful China” is a selection of 60 photos presenting well-known symbols of China but also aspects from everyday life.

Keywords: China, exhibition, coins, photos, artifacts, House of Arts, embassy, institute, Confucius, civilisation, history

Cuvinte cheie: China, expoziție, monede, fotografii, artefacte, Casa Artelor, ambasadă, institut, Confucius, civilizație, istorie

Muzeul de Etnografie Universală „Franz Binder”, parte componentă a Complexului Național Muzeal „ASTRA” Sibiu, a fost inaugurat la 18 mai 1993, fiind primul și, până în prezent, singurul muzeu din România a cărui activitate constă în a prezenta publicului diverse aspecte de cultură, civilizație și artă ale popoarelor extraeuropene: „un muzeu făcut de europeni, în primul rând pentru europeni, despre non-europeni”¹.

Din Extremul Orient, țara care a beneficiat de cea mai bună valorificare din punct de vedere expozițional în cadrul Muzeului de Etnografie Universală „Franz Binder” a fost China, țară recunoscută pentru civilizația sa străveche dar și pentru dinamismul și vitalitatea sa.

De-a lungul celor 23 ani de activitate a muzeului, patrimoniul de proveniență chineză a cunoscut o îmbogățire continuă prin intermediul donațiilor, achizițiilor și schimburilor de colecții, ajungând ca astăzi să cuprindă peste 300 de piese de o mare varietate categorială (costume ale minorităților naționale din China, piese din porțelan, jad, steatită, monede, evantaie, piese de mobilier, tablouri pictate pe hârtie din scoarță de dud, piese lăcuite, etc.).

Dând curs unei propuneri de colaborare venită din partea Institutului Confucius din Sibiu, realizată prin intermediul domnului Song Shaofeng, Chinez – Director, Muzeul de Etnografie Universală „Franz Binder” a acceptat cu deosebit interes propunerea chineză concretizată prin organizarea celor două expoziții „Monede chinezești – o istorie de 3.000 de ani” și „Beautiful China”, puse la dispoziția noastră cu multă amabilitate de către Ambasada Republicii Populare Chineze la București. Acestea prezintă publicului, prin intermediul fotografiilor, monedelor și artefactelor, aspecte din fascinanta cultură și civilizație chineză.

Rezultatul acestor colaborări a fost unul inedit, datorită faptului că expoziția realizată a avut trei segmente de expunere: primul segment este reprezentat de cele 51 de panouri cu monede și bancnote încorporate ce alcătuiesc expoziția „Monede chinezești – o istorie de 3.000 de ani”, cel de-al doilea îl reprezintă selecția de piese provenite din China, din colecțiile Muzeului de Etnografie Universală „Franz Binder”; ultimul segment este reprezentat de cele 60 de fotografii reunite în cadrul expoziției „Beautiful China”. Primele două segmente au fost reunite în cadrul sălii mari de expunere din Casa Artelor, Piața Mică, Nr. 21 iar expoziția de fotografii se regăsește în sala de conferințe din aceeași locație.

Așadar sub un singur acoperiș se află expuse panouri, piese etnografice și fotografii ce ilustrează milenara cultură și civilizație chineză. Artefactele din colecțiile Muzeului de Etnografie Universală „Franz Binder” sunt rezultatul unei colaborări deosebit de fructuoase care se întinde

*muzeograf, Complexul Național Muzeal ASTRA; e-mail: raluca.busie@muzeulastra.com

¹Bucur, Corneliu, *Muzeul de etnografie universală „Franz Binder”, Muzeul Civilizației Transilvane „Astra”, Muzeul de Etnografie Săsească „Emil Sigerius”, Studioul „Astra Film”, Galeriile de Artă Populară, mic ghid*, Editura Astra Museum, Sibiu, 2003, p.12.

pe parcursul mai multor ani cu Ambasada Republicii Chineze în România și Institutul Confucius, dar provin și din diverse donații².

Donațiile din partea Ambasadei Republicii Populare Chineze la București și ale Institutului Confucius din Sibiu nu s-au produs de la sine ci au apărut ca rezultat firesc al relațiilor cordiale de colaborare pe care Muzeul de Etnografie Universală „Franz Binder” le-a cultivat timp de mai mulți ani, acest program de activități derulându-se și în prezent cu mult succes.

Ambasada Republicii Populare Chineze la București dispune de un Serviciu cultural foarte bine reprezentat, precum și de numeroase expoziții itinerante, bine structurate tematic. Foarte strânsa colaborare cu această ambasadă s-a concretizat, de-a lungul timpului, într-o serie de expoziții apreciate de publicul sibian și nu numai: „Din creația artizanală a popoarelor lumii I” (septembrie 1992 - iunie 1993), „Picturi chinezești pe scoici, bumbac, coajă de copac” (iulie – august 1993), „Evantaiul chinezesc” (februarie – aprilie 1994), „Picturi chinezești – lemn de plută” (septembrie – octombrie 1994), „Textile chinezești” (februarie – aprilie 1995), „Din creația artizanală a Chinei. Bronzuri și ceramică” (mai – iunie 1996), „Hong Kong – întoarcerea la patria mamă” (expoziție de fotografii, iulie 1997), „Peisaje chinezești” (1998), „Tapiserii chinezești moderne” (martie – iunie 2000), „Arhitectură din China” (expoziție de fotografii, iunie 2001), „Din creația artizanală contemporană a Chinei” (iulie – august 2001), „Pictură tradițională chineză” (mai 2002), „Din cultura tradițională a Chinei” (aprilie – iunie 2003), „Arta bronzului în China antică” (mai – august 2004), „Redescoperirea Chinei” (mai – iulie 2005).

Cel de-al doilea partener al Muzeului de Etnografie Universală „Franz Binder” în realizarea acestor expoziții este Institutul Confucius, din cadrul Universității „Lucian Blaga”, Sibiu, lansat oficial în data de 18 noiembrie 2007, fiind primul fondat în România. Scopul Institutului Confucius este să întărească cooperarea româno-chineză în domeniul educațional, să susțină și să promoveze dezvoltarea studierii limbii chineze și să intensifice înțelegerea reciprocă dintre români și chinezi³.

Colaborarea dintre Institutul Confucius și Muzeul de Etnografie Universală „Franz Binder” s-a concretizat de-a lungul timpului în organizarea mai multor expoziții dintre care amintim: „Artă și măiestrie în China. Evantaie, umbrele și broderii” (ianuarie - martie 2012), „China. Impresii de călătorie” (iunie – iulie 2013), „Oameni și locuri. Fotografii din colecțiile Muzeului de Etnografie Universală „Franz Binder” (noiembrie 2014 – ianuarie 2015).

Cele 51 de panouri ce alcătuiesc expoziția „Monede chinezești – o istorie de 3.000 de ani” cuprind câteva sute de monede, ce ilustrează îndelungata istorie de folosință a monedelor chinezești, din Neolitic – când cochiliile cowry (ghioc) erau folosite în schimburile ceremoniale – și până în secolul al XX-lea.

Moneda este oglinda transformărilor de ordin politic, economic, social, cultural și artistic suferite de societatea chineză de-a lungul timpului. Putem identifica trei mari etape în evoluția monedelor chinezești, prezentate în ordine cronologică în cadrul expoziției:

1. monede antice de la apariția acestora până în perioada dinastiei Qing.
2. monede chinezești de la sfârșitul dinastiei Qing în Republica China până în timpurile moderne.
3. monede chinezești din perioada modernă.

Primele obiecte cu valoare monetară utilizate de chinezi au fost cochiliile unei specii de melci acvatici. Acest fapt a marcat începutul tranziției de la vechiul sistem de troc la noua eră marcată de simboluri monetare. A urmat, apoi, Epoca Bronzului în timpul căreia chinezii și-au folosit toate abilitățile și înțelepciunea în realizarea unei remarcabile culturi a bronzului. Monedele de bronz au înlocuit cochiliile și în plus a început circulația metalelor prețioase ca aurul și argintul. Odată cu dezvoltarea comerțului au apărut și au intrat în circulație numeroase tipuri de bani. Ca urmare a dezvoltării civilizației moderne, toate aceste tipuri de bani au evoluat către un sistem monetar integrat, funcțional și în prezent.

²Dintre cei mai importanți donatori de piese din China amintim pe: Franz Binder, Arthur von Sachsenheim, Andreas Breckner, E. Schuleri, Cristina Schuster, Rudolf Nusbächer, Șuțu Ecaterina, Schulerus Trude, Livia Solomon, Alexander Veigl.

³Extras din textul pus la dispoziție cu multă amabilitate de reprezentanții Institutului Confucius din Sibiu.

Istoria banilor în China începe în urmă cu mai bine de 4.000 de ani iar tipurile de bani care au fost folosiți de-a lungul timpului au fost numeroase și variate, de la formele monetare străvechi, monede de aur și argint, la monede de cupru și bani de hârtie. Dezvoltarea banilor a dat oamenilor mai multă libertate de mișcare și de asociere. De-a lungul fiecărei perioade istorice, diferitele materiale și metode de prelucrare a banilor au reflectat nu doar forța politică dar și situația economică a țării și, de asemenea, nivelul dezvoltării tehnologice.

Întotdeauna banii au fost strâns legați de dezvoltarea societății. Schimbările și înlocuirile monedelor spun o poveste vie despre vicisitudinile la care a fost supus poporul chinez, înălțarea și declinul dar în egală măsură reflectă în mod amplu abilitățile și imaginația meșterilor care au transformat realizarea acestor bani într-un proces artistic unic și desăvârșit⁴.

Micuțele monede antice din expoziție atrag atenția atâtor oameni deoarece au fost martorii evenimentelor istorice care au conturat procesele de evoluție politică, economică și culturală a fiecărei dinastii și perioade din istoria Chinei. Aceasta este, de altfel, și înțelesul „răsăritul și apusul dinastiilor se datorează banilor”. În timp ce vizitatorul admiră banii chinezești în toate formele, mărimile și dimensiunile lor, veți dobândi de asemenea o profundă înțelegere a istoriei și culturii Chinei. Acesta este, de altfel, scopul și intenția acestei expoziții: să explice evoluția istorică a Chinei, de la începuturi și până în prezent, prin intermediul banilor.

Expoziția a fost îmbogățită și, cu câteva piese reprezentative din China (textile, piese din inventarul casnic, piese decorative, monede, evantaie etc.) din colecțiile Muzeului de Etnografie Universală „Franz Binder”⁵, adunate de-a lungul timpului din donații – venite din partea Ambasadei Republicii Populare Chineze la București, a unor călători – colecționari, a Centrului Wo Xing din Beijing, etc.- sau achiziții.

O bună parte din piesele din China provin din colecția donată de Arthur von Sachsenheim (obiecte de mici dimensiuni - acuarele executate pe hârtie de dud reprezentând fluturi, vas chinezesc lăcuit pentru păstrarea podoabelor dar și obiecte de mari dimensiuni ca: geamantanul din bambus, scăunelul confecționat din același material, etc.) dar și din cea adusă de Andreas Breckner (mai ales statuetele aflate în fosta expoziție permanentă a Muzeului de Etnografie Universală „Franz Binder”, mica statueta din steatită, sculptată cu grijă și ușor colorată, seria de tablouri pictate pe hârtie din scoarță de dud, fină și mătăsoasă etc.).

Dintre exponatele din China, ce au avut mare succes în rândul publicului și care sunt expuse în cadrul expoziției amintim: piese textile (costume ale minorităților naționale din China), obiecte din porțelan, obiecte lăcuite, monede, evantaie, piese de mic mobilier, broderii, vase de tip cloisonné, pălării, etc.

Colecția de costume ale minorităților naționale din China este o donație a Ambasadei R. P. Chineze la București din anul 1994, reunind aproximativ 50 de ansambluri vestimentare deosebite reprezentative pentru cele mai importante naționalități minoritare, care alături de comunitatea han, alcătuiesc panorama multietnică și multiculturală chineză. În cadrul expoziției sunt prezentate 5 astfel de ansambluri vestimentare care aparțin următoarelor minorități naționale chineze: MIAU, NAUI, NAXI, JINGPO și OROQEN⁶.

Expoziția „Beautiful China” reunește 60 de fotografii excepționale ce au fost publicate în reviste de specialitate și mass-media chineză (printre care cunoscutele instituții de presă „Xinhua” și „China Daily”). Fotografiile immortalizează de la peisaje, localități, obiceiuri tradiționale, zgârie-nori până la instantanee surprinse în viața cotidiană.

În cadrul expoziției sunt evidențiate simbolurile binecunoscute ale Chinei: Marele Zid Chinezesc, Orașul Interzis, Armata de teracotă, Ursul Panda, Ceaiul verde, Mătasea, Trenul de mare viteză etc. dar și aspecte din viața cotidiană a chinezilor.

⁴Extrase din textele de sală ce au însoțit expoziția itinerantă a Ambasadei Republicii Populare Chineze la București, traducere: Crina Mareș.

⁵Expoziția permanentă a purtat numele „Din Cultura și Arta Popoarelor Lumii”, fiind inaugurată în anul 1993 și momentan se află într-un amplu proces de reorganizare.

⁶Bonte, Pierre; Izard, Michel, *Dicționar de Etnologie și Antropologie*, Editura Polirom, Iași, 1999, p. 138.

Pe parcursul desfășurării expoziției, a fost elaborat un program de educație muzeală orientat cu precădere către elevii din ciclul primar și gimnazial, care i-a introdus pe copii în lumea artelor chinezești prin intermediul unor ateliere interactive de decupaje de hârtie și caligrafie chineză. Acest program a presupus următoarele activități: ghidajul expoziției realizat de muzeograf sau pedagogul muzeal, vizionarea unor filmulețe referitoare la cultura și civilizația chineză, activități practice ce includ decupaje în hârtie, caligrafie chineză, realizarea de măști specific chineze. Contribuind la mai buna cunoaștere a culturii unei civilizații multimilenare, înscriindu-se în cadrul bunei colaborări dintre Complexul Național Muzeal ASTRA – Muzeul de Etnografie Universală „Franz Binder”, Institutul Confucius, Universitatea „Lucian Blaga” Sibiu, colecționari, comunitatea educațională etc., expoziția a fost dedicată deschiderii noului an chinezesc - Anul Maimuței de Foc - sărbătorit pe 8 februarie 2016.

BIBLIOGRAFIE

Bucur, Corneliu, *Muzeul de Etnografie Universală „Franz Binder”, Muzeul Civilizației Transilvane Astra, Muzeul de Etnografie Săsească „Emil Sigerus”, Studioul „Astra Film”, Galeriile de Artă Populară - mic ghid*, Editura „Astra Museum”, Sibiu, 2003.

Tolstov, S.P.; Levin, M.G; Ceboksarov N.N., *Etnografia continentelor* vol. II, Editura Științifică, București, 1961.

Bonte, Pierre; Izard, Michel, *Dicționar de Etnologie și Antropologie*, Editura Polirom, Iași, 1999.

Din arhiva științifică a Muzeului ASTRA următoarele dosare de expoziție: DI 253 – *Redescoperirea Chinei*, DI 157 – *Andreas Breckner - călător în Extremul Orient*, DI 85 – *Din cultura și arta popoarelor lumii*, DI 167 – *Tapiserii chinezești moderne*, DI 92 – *Evantaiul chinezesc, sculptura în corn*, DI 84 – *Din creația artizanală a popoarelor lumii*, DI 240 – *Arta bronzului în China*, DI 196 – *Personaje din opera în stil Beijing*, DI 203 – *Pictură tradițională chineză*, DI 142 – *Peisaje chinezești*, DI 131 – *Hong Kong - Întoarcerea la Republica Populară Chineză*, DI 115 – *Din creația artizanală a Chinei*, DI 87 – *Tablouri din scoică, bumbac și scoarță de copac*, DI 186 – *Arhitectură chinezească*, DI 99 – *Textile chinezești*, DI – 187 *Din creația artizanală a Chinei contemporane*, Dosar nr. 7775/2015 – *Oameni și locuri. Fotografii din colecțiile Muzeului de Etnografie Universală „Franz Binder”*.

Site-uri:

<http://www.binder.muzeulastra.ro/expozitii/51-expozitia-permanenta.html>

<http://www.binder.muzeulastra.ro/expozitii/50-expozitii-temporare.html>

Casa Artelor, Piața Mică, Nr. 21, locația expoziției

House of Arts, Small Square, No. 21, the location of the exhibition

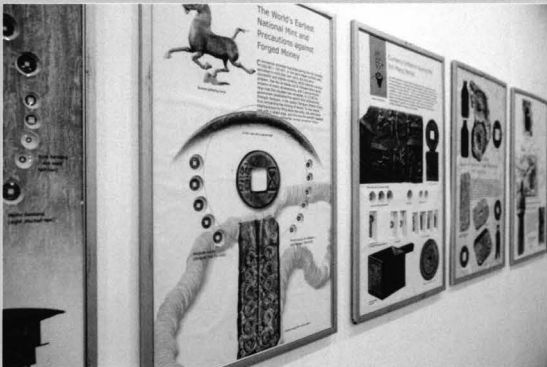
Aspect din cadrul expoziției

Aspect from the exhibition

Artefacte din colecțiile Muzeului de Etnografie Universală „Franz Binder” din expoziție

Artifacts from the “Franz Binder” World Ethnography Museum's exhibition

Panouri cu monede incorporate

Panels containing coins

Prezidiul expoziției

The presidium of the exhibition

Publicul prezent la vernisaj

The public attending the opening

Dans cu panglica

Ribbon dance

Oficialități participante la vernisaj

Authorities participating at the opening

Poză de grup

Group picture